

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általunk katolikusok térekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:

Egészévre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.

Postaközlőség: lókal-sziza 10.

Kiadóhivatal: DEBRECENI GYULA KÖNYVNYOMDÁJA (Iskola-sziza 4. sz.)

Válasz.

Meszleny Lajos, a csákvári kerület Kossuth-párti országgyűlési képviselője, nyílt levelet intézett Tóth Artúrhoz, a Székesfehérvári Hírlap szerkesztőjéhez, a melyben a függetlenségi párt jelen helyzete fölött siránkozva, hogy valakin a boszuját kitölthesse, tőle telhetőleg durván és igazságtalanul ront neki a néppártnak, összehord hetet-havat középkori setétségről, Luegerről, mond mindent, csak jót és igazat nem, szem előtt tartván azt a régi mondást: calumniare auctoriter, semper aliquid inhaeret (rágal-mazz rendületlenül, valami mindig rajta ragad.) A magunk részéről nem utasítjuk vissza az odadobott keztyűt, hanem az igazság nevében megmondjuk rá a mon-dani valónkat.

Meszleny Lajos képviselő ur rossz néven veszi a néppárttól, hogy programjában a keresztény vallás védelme is benn foglaltatik. Jegyezze meg Meszleny Lajos képviselő ur jól, hogy a néppártnak a keresztény vallást védelmezni nem kellett volna soha, ha arra rá nem kényszerítik, ha az országgyűlési pártok a liberáliszmus nevében nem támadják vallásunkat és nem hoznak olyan törvényeket, a melyek a kereszténység 19 száz esztendő hitelveit durván és kiméletle-

nül sértik. Azt mondja a képviselő ur, hogy a szabadság egyik alapja a vallás-szabadság. De hát a szabadsághoz tartozik az is, hogy hagyjuk magunkat hitelveinkben sértegettetni, rugdaltatni, a szabadsághoz tartozik az is, hogy a mag az országban minden felekezetnek jogait törvényileg biztosította az országgyűlés, a katolikus magyarok hitelveit semminek tekinti és meggyalázza? az a szabadság, ha oda tartjuk a hátunkat, hogy a zsidó-liberalizmus emlein tengődő felvilágosultak fát vágják rajta? Engedje meg a képviselő ur, hogy mi is ragaszkodhassunk azokhoz az elvekhez, a melyekhez a keresztény Magyarország 900 esztendőn keresztül ragaszkodott és ne vegye rossz néven, ha ezen ősi elveinkben magunkat megtámadva látjuk, élünk azon jogainkkal, a melyet ezen ország minden, még az utolsó polgárnak is megad, hogy a törvény útján a rossz törvények megváltoztatására törekszünk. Mert ne higgye az igen tisztelt képviselő ur, hogy mindenkre nézve mindegy az, ha Magyarország Krisztussal vagy Krisztus nélkül él. Mi igenis akarjuk, hogy a kereszténység örökérvényű elvei törvényeinket is áthassák és mi nem fogjuk helyesnek tartani azt soha, hogy az istentelenség elvei alapján aláaknázzák a 900 éves Magyarország alapjait. rs mi-

vel azt látjuk, hogy a keresztény-ellenes rombolás szelleme nem állott még meg utjában, hanem rombolni és pusztítani óhajt továbbra is, szükségesnek tartunk továbbra is az országgyűlésen egy olyan pártot, mely a kereszténység szellemét ott védelmezni és oltalmazni fogja.

Meg akarjuk itt jegyezni azt, hogy midőn a néppárttól beszélünk, nem katolikus, hanem keresztény pártot értünk; Az egyházpolitikai törvények nem csupán a katolikusokat sértik, hanem a protestáns felekezeteknek is óriási kárt okoztak. — Ha a képviselő ur ezt nem hiszi, olvassa el akár a kálvínisták, akár a lutheránusok egyházi gyűléseinek jegyzőkönyveit és tapasztalni fogja, hogy nem mulik el egy alkalom sem, a melyen keserű panaszok ne hangoznának azon károk miatt, a melyeket az egyházpolitikai törvények a protestáns felekezeteknek okoztak. Van anéppártnak nem egy hive, a ki nem valja magát katolikusnak, ott van, hogy többet ne említek Kaas Ivor báró, a legelső magyar publicista. A néppárt keresztény párt s mint ilyen mindig védelmezni kívánja, nem csupán a katolikusok, de a protestánsok vallási jogait is. Ez a vallás szabadság, igen tisztelt képviselő ur és nem az, a melyet ön hirdet, hogy fát engedjünk vágni a hátunkon.

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

A szerelem proletárja.

Irta: X. X. X.

Ebéd után Széll Magda édes atyját karöltve a salonba vezette. A megyszín bársony kerevet párnáját gondosan megigazitván, oda lebbent a zongorához, hogy a „Hová szállsz te kis madár?“ lágy dallamával őt a szokott édes déli álomba ringassa.

Felhangzanak az első akkordok. — A bevezetés után a zeneműben mindjárt a madarak csicseregése következik, fúrge csapongó trillákban.

— Nem jól játszod Magda — szól az öreg Széll — hát ilyen a madárcsicseregés? . . . Egy oktávval magasabban játszod, hiszen így a csicseregésnek semmi derűje nincs, csupán boruja van. — Nem játszod kotta szerint, de nem az a baj, hanem az, hogy oly ferde felfogással játszod. Hisz ennél Bánk bánban Gertrúd királyné temetési gyászdala sem lehetne szomorubb! — Magduskám, hát te nem tudsz vigabban csicseregni?

Ugy elborult e szavak hallatára a fiatal leány arca, mint a kék égből elborul egyszerre a sötét fellegektől.

— Tudok édes atyám, tudok — válaszol gyöngéden Magda — meglátod mindjárt, hogy tudok, most újra kezdem előlről, vigyázva, gondosan. — De előbb megigazitom a függönyöket. A tavaszi napfény épen terád veti csalfa suga-

rait, vakító fényével zavarni fog később, ha majd kedves újságodat olvasod.

Magda felállt, hogy behuza az ablak függönyöket.

— Ne zárd el tőlem a napsugárt, Magda! tudod, hogy a böles Diogenes is ezért haragudott. Tul vagyok én már ugys azon a koron, nem ugy mint te, a melyben a napsugár valahova mélyebbre is betévedhetne.

— Csalfa sugár, édes apám, csalfa sugár! — Nem a sugár csalfa, kedves leányom, hanem a két szív közül az egyik, a hova betévedt.

— Hogy érted jó apám, kire érted? . . . én vagyok a csalfa. . . szólj, vagy talán . . .

— Csak mondd ki, hisz ugys öt gondolatad, ugy-e Szomolánszky?

— Szólj atyám, szólj világosabban, őt értetted, . . . mondott neked talán valamit? Mit tudsz felőle?!

— Semmi mást, mint a mit te is tudsz, hogy a kezdet régebben megkérte, s én odaígértem, azóta eltűnt. . . talán megbetegedett a nagy boldogságtól.

— Oh, ne szólj így, ha igazán szeretsz. — Édes apám, mondd, mit érezhetnek azok a fiatal emberek lelkekben, a kik mint Szomolánszky egy leányt megkérnek, azután így elmaradónak, akadályokkal példálóznak?!

— Hanem azt mondd meg Magdám, hogy ti, leányok, mit érezhettek ilyenkor?

— Mit éreztünk? . . . nem lehet azt elmondani! . . . Mit éreztünk? A mit az a galamb érezhet, a melyet elevenen dobnak a kigyó ket-

reczébe, s ott órákon át remegéssel várja, míg a kigyó fölébred álmából. — Remeg, ha aludni látja, borzad, ha ébredését látja: félve fél az ébredéstől, még is várva-várja a rettenetes bizonyosságot, hogy fájdalmai végre megszűnjenek.

— Sajnálak Magda, bár nem kételkedem érzelmeidben, mégis ugy szeretnék óvatos kezekkel és szavakkal belenyulni e chaosba és analízálni valahogy, hogy mindketten tisztába legyünk ezzel a kérdéssel . . .

— Vess számot magaddal. Szomolánszky miniszteri titkár, szép pályáján gyorsan halad a Zenith felé. — Rangra és állásában előkelő összeköttetésekre, megrongált egészségének helyreállítására, pénzre van szüksége, így kívánja tőle az élet realizmusa. — Azt tudod, hogy nekünk ebből a két földi jóból nagyon kevés jutott osztályrészül. — Ismétlem tehát, hogy Szomolánszky érdekeit tekintve, azt kívánja tőle az élet realizmusa, hogy életviszonyainak megfélemlőbb trigyet kössön.

— Nem ugy atyám, nem ugy! Nem lehet ebben a merev, hideg tanban megnyugodni. . . Mert az élet igazsága nem azt követeli-e, hogy azok a férfiak, a kiknek társadalmi állásuk s vagyoni viszonyaik rendezettek s elég kedvezők arra, hogy megművelhessenek, — ismétlem az élet igazsága nem azt követeli-e, hogy földi javukat s boldogságukat éppen a szegényebb sorsu leányokkal osszák meg? Ha az élet realizmusa talán a pályakezdektől amazzt kívánja is, de az olyanoktól már mint Szomolánszky nem . . . nem! vagy ha igen, akkor hát mi

Mai lapunk 4 oldal.

Egyébiránt végtelenül csodáljuk, hogy ép Meszlényi Lajos képviselő ur az, a ki debachál az ellen, hogy a néppárt programjában vallási motívumok is előfordulnak. Tessék csak visszaemlékezni azokra, a miket az igen tisztelt képviselő ur Csákváron 1896-ban képviselői program-beszédében mondott, mikor a protestansok kedvéért a katolikusokat hevesen támadta. Higgye el, hogy a néppártnak soha esze ágában nem lett volna ellenjelöltet állítani, ha ez a támadás meg nem történik. Mi akkor is csak önyvédelemből szálltunk ki a sikra a nagyobb számú ellenféllel szemben.

Azt mondja a képviselő ur, hogy a néppárt majd mindenütt a függetlenségi és 48-as régi kerületekre veti magát. — Hát ez először is nem áll. A néppárt ép úgy tart kormánypartit, mint egyéb pártoknak kerületeiben gyűléseket. Ha visszatekintünk pl. a legutolsó hetekben tartott néppárti gyűlések színhelyeire, a mint tudjuk, $\frac{1}{10}$ -ed rész a kormánypartiak kerületeiben folyt le. Egyébiránt a néppárt mindig odamegy, a hova hívják, a hol elyeit, eszméit hallani óhajtják. Vajjon tehet-e arról a néppárt, hogy éppen a régi függetlenségi kerületek között is akad több olyan, mely a néppárt zászlaját óhajtja a jövőben követni? Talán inkább a függetlenségi párt az oka annak, hogy a régi elvek elvesztették a régi erejüket, népszerűségüket. Vessen a függetlenségi párt magára és hintsen hamut a fejére. A függetlenségi és 48-as elvek csak czéger lettek, a képviselő urak fölveszik a napidijakat, a nép és a kisebbek érdekeiért nem tesznek semmit, hanem csak egymás közt czivakodnak: a protestans függetlenségi és 48-as párti képviselő urak üldözik, gyalázzák, rágalmazzák a másik függetlenségi párti képviselőket azért, mert azok katolikusok, szövetségesek a protestans Bánffy-párttal a katolikusok ellen. Vagy

ez is a vallásszabadsághoz tartozik? Hol volt az a híres függetlenségi és 48-as párt, mikor arról volt szó, hogy a minden szabadság sárbatipróját, Bánffy Dezsőt meg kellett volna buktatni? Akkor félrevonult, lapított és nem volt szava a legbrutálisabb zsarnokkal szemben. A kis néppártnak kellett szövetségesnie a nemzeti párttal, hogy a tisztogatás nagy munkáját végbe vigye. Azt hiszi a képviselő ur, hogy a tisztelt választók sükettek és vakok, hogy azok nem látnak és nem hallanak? Látták és észrevették nagyon jól, hogy a függetlenségi pártnak csak jelszavai vannak, a melyeket szeret fitogtatni, de a cselekvés idején félreáll és paktál. Magára vessen a függetlenségi és 48-as párt, ha a választók bizodalma megrendült iránta és azok másutt keresik elveiknek megbízhatóbb képviselőit.

Azt akarja elhitetni a képviselő ur, hogy a néppárt a kisgazdákért és a kisiparosokért nem tett semmit. Csodálom, hogy országgyűlési képviselő létere nem vett tudomást azon sok százra menő kérvényről, a melyeket az országgyűlésen a néppárt a földadó leszállítása ügyében beterveztett. Hova fordultak a kisgazdák kérvényeikkel nemcsak a néppárti, de a függetlenségi párt akárhány kerületéből is, hogy azok az országgyűléshez felterjesztessenek? Ha a képviselő ur szorgalmasan járt az ülésekre ezt mindenestre észre kellett vennie. Melyik párton hangoztatták legtöbbször a kisiparosok érdekeit, ha nem a néppárton? Dr. Major Ferencz, a néppárti képviselő, városunk büszkesége, egymaga többször szólalt fel a kisiparosok érdekében, mint az egész függetlenségi és 48-as párt. Mikor a kisgazdák és kisiparosok érdekeiről volt szó, a néppárt mindig helyt állt és mindig többet tett, mint a függetlenségi párt, mely akkor is hallgatott és kényelembe helyezte magát.

Hol van a függetlenségi és 48-as

párt akkor, mikor a szövetségek megalakításáról van szó? Hány szövetséget alapított már meg a függetlenségi párt? tudunkkal egyet sem. Az nagyrészt azoknak az agyongyonyolt, legyalázzott hecckaplásoknak és csodaszónoknak a munkája. Pedig azt nem fogja eltagadni az igen tisztelt képviselő ur, hogy egy jól vezetett szövetséget többet lendít a nép anyagi helyzetén, mint száz függetlenségi jelszó.

A képviselő ur továbbá úgy ir, mintha a néppárt nem követett volna helyes irányt akkor, a mikor a kvótatárgyalásokról volt szó. — Azt hisszük, lesz annyi őszinteség a képviselő urban, hogy nem fogja letagadni, hogy a néppárt a maga részéről nem szavazta meg a kvótát, mert azt az országra nézve igazságtalannak találta.

Sirassa a képviselő ur a függetlenségi pártot és hintsenek hamut fejükre a függetlenségi képviselő urak, a kik eddig frázisokból éltek, de a mikor tenni kellett volna, egymás között czivakodtak, a hazának és a népek ügyéről-bajáról pedig megfélekedtek. Ne csodálják aztán, ha a választó polgárok nincsenek velük és működéseikkel megelégedve. A képviselő ur pedig, ha a jövőben egy másik párttól bírálatot mond, ne frázisokat zengjen, hanem az igazságot mondja el hallgatónak vagy olvasónak. Röviden: több igazságérzetet, őszinteséget, kevesebb ferdítést és elfogultságot kérünk.

Egy hecckaplán.

Püspöki pásztorlevél.

Dr. Steiner Fülöp megyés püspök ur Óméltósága X. számú körlevelében szeretőteljes szavakban vázolja a papi lelki gyakorlatok célját és üdvös voltát s valamennyi papjának meghagyja, hogy az édes Üdvözítőnek bemutatandó századgyémi hódotal s annak emlékére, hogy Magyarország ez előtt 900 évvel a kath.

szegény leányok mit várhatunk a sorstól, az életől? . . . akkor nincs más hátra, mint a sztambuli bazárba kiállani!

— Elragad a keserűség Magda — szól az öreg Széll — lotvévén kezéből az újságot, miután a jogászbárról szóló tudósítást elolvasta.

— Ah! atyám . . . hát akkor mit keressünk mi itt e sártekén, s mi hivatása van a női kéznek, ha nem az, hogy áldást hozzon munkakört és boldogságot teremtsen . . . akkor hát mi az a női kéz?

— Egy női gyöngye kéz, egy jelkép, egy embléma.

— Semmi más, csak egy embléma?! Nekem nem ily fogalmam van a női kézről Atyám, én úgy tudom, hogy a nő kezével száll be a boldogság és segítség páros fehér galambként a családi hajlékba.

— Igen, a regények és költeményekben.

— A valóságban atyám, a realis életben.

— Honnan tudod? . . . Talán azt hiszed, hogy a te két kezed boldogságot és segítséget viend?

— Igen, hiszem, érezem és tudom.

— Nem! nem jól tudod! . . . Boldogságot és segítséget viend Magda? . . . igen, ha . . . ha ez az elkényeztetett gyöngye kéz tele van arannyal, vadonatúj bankókkal.

— Így hát — fölkiált elkeseredve Magda

— a szegény leány keze egy embléma csupán, semmi más . . . De hát az én boldogult édes anyám keze, a mit te atyám és én annyiszor össze-vissza csókoltunk életében, az a hitvesi

anyai drága kéz, a pénzen kívül semmi más boldogságot, semmi egyéb segítséget nem hozott a te családi hajlékba?

— E kérdés annyira tullepi az atya és gyermek közötti viszonytól várható köteles tisztelet határait, hogy méltóképen megválaszolni nem is szavakkal volna a leghelyesebb, hanem egy, a szavaknál rövidebb, de beszédesebb közmozdulattal. De ezt nem teszem, ettől csak elhallgatnál, ez legfeljebb egy-két pillanatra szakítaná meg ideális gondolkozásod lánczait. De tovább folytatom . . . Elismerem, hogy a női kéz glorifikálása nagy és szép gondolat. — De csak úgy, ha ezt a glóriát nem a kezek plasztikája, bársony puhasága, márvány-fehérsége, a gondosan ápolt körmök rózsája képezik, hanem a munka rozsdája.

. . . Azt is hangoztatád, hogy a női kéz segítséget viend. — Miből áll ez a segítség? Nem egy frázisból csupán? . . . Gondolkoztál-e arról, hogy egy magunk fajta társadalmi állásúnél vajjon minő segítséget is hozhat a női kéz? — Hogy naponta végig iramlík a zongorán, s lágy billentéssel harmóniába hozza a „dúrt“ a „moll“-al. — Talán ez az a segítség? — Avagy a tudásban, munkaképességben áll? Nem akarok most erről bővebben értekezni . . . A vagyonos osztálynál megvan az első faktor a házasságélethez, már a kötés előtt, a — pénz. A munkás osztálynál szinte megvan — különösen a nőnél — egy másik faktor, a pénzzel majdnem egyenlő jelentőségű: a munkaképesség, mely meghozza a pénzt gyümölcösül. — Náluk egyszerűen megy a dolog, nem komédiáznak.

Vasárnap megesküdnek, hogy másnap, hétfőn mindketten elmehessenek megmunkálni az anyaföldet, este egy napszámmal gazdagabban fekösznek le s ébrednek fel a következő napi munkára. — Náluk csak a második faktor kérdéses: — a szeretet. — Ez is még a kötés előtt többnyire kiviláglik. — Itt a házasság: egyetlen egy ismeretlennel . . . Megoldható és nem is feloldásra, de megoldásra törekvésnek mindig azok az egyszerű, derék munkás házasságok.

Csak a középosztálynál van tele a házasság egyetlen csupa ismeretlennel. — És minő bonyolult egyetlenek ezek! . . . Te ismered vagyoni helyzetünket, Szomolánszky is ismeri, állítólag mindketten megnyugodtok ebbe a szöbe „nincs!“ de hidd el, nem tudjátok ti ezt a szót mérlegelni. A házasság életbe ebbe a szöbe, hogy „nincs“ megnyugodni nem, legfeljebb beletörödni lehet. A másik az, hogy te, nem tudod, vajjon szeret-e téged Szomolánszky?

. . . Betyár! racscolt be az ebédőlőből a bóbítás zöld kajdács.

A kajdács közbekiáltására a párbeszéd egy percze megakadt, az öreg Széll oda szölt Magdának:

— Tedd be az ebédőlő ajtaját.

— Magda oda lebbent, egy haragos pillantást vetve a kajdácsra, semmi sem akadván keze ügyébe, ingerülten szakított ki aranyzóke hajából egy hajtűt, s oda dobta a kalittra, úgy hogy a rézpálcák közé esett.

(Folyt. köv.)

vallásra tért, 3 napi szent gyakorlatot tartanak. Rámutat a módra, hogy miként, megjeleli a helyeket, hogy hol, pl. Székesfejérvárott aug. 21—25-ig végezhetnek ily lelkigyakorlatokat.

Majd a magyarországi katolikus körök szövetsége aug. 17—20-ig Budapesten tartandó országos nagygyűlésének ügyé papsága figyelmébe ajánlja s felhívja papságát, hogy a nagygyűlésre minél számosabban menjenek el, a híveknek ezen nagygyűlés üdvös voltát, nagy horderejét, a részvétel módzatait megmagyarázzák s őket a részvételre buzdítsák. Együttal közli a magyarországi kath. körök szövetségi elnöke ifj. gróf Zichy Jánoshoz ez ügyben intézett levelét, melynek szövegéről szövegét az alábbiakban adjuk:

Méltóságos Gróf Ur!

Élénk örömmel s hálával töltötték el Méltóságodnak f. hó 9-én a kath. körök országos szövetsége nevében hozzád intézett nagybecsű sorai, amelyekben Méltóságod értesíteni szives volt, hogy a katolikus körök országos szövetsége f. évi augusztus hó 17—20. napjain Budapesten országos katolikus nagygyűlést óhajt rendezni.

A tervbe vett országos katolikus nagygyűlés, amelynek Szentegyházunkra és édes hazánkra nézve egyaránt oly nagy horderejt célját Méltóságod hűséges katolikus szíve nagy buzgalommal vázoló Méltóságod nagybecsű soráiban, valamint a katolikus magyar szívek részéről kiváló megnyilatkozása leendő az imádó hódolatnak, amelyet é század alkonyán a katolikus szívek milliói széles e világban mutatnak be az édes Üdvözítőnek, úgy egyszersmind magasztos, ünnepélyes hálaadás a kimondhatlan nagy ajándokért, amelyet Krisztus Jézus Szent István királyunk áldó keze által nyújtott nemzetünknek, midőn azt kilencszáz év előtt a katolikus Anyaszentegyház anyai ölébe letéve. De e nagygyűlés a katolikus szívek hűséges gyermeki engedelmisségének is fényes tanúsítása leendő azon atyai intelem iránt, a melyet a Szent-séges Atya a legutóbbi magyar római zarándoklat alkalmával a nm. kalocsai érsek urhoz intézett levelében e szavakkal vésett mindnyájunk szívébe: „Cuius Sanctissimi Regis benefacta si grato recolunt animo, acceptam per illum fidem fortiter retineant Hungari strenueque colant; sic enim et patriae utilitatibus et suo singulorum bono prospicient optime.“ S épen ezért a legbensőbb örömmel üdvözlöm a katolikus körök országos szövetsége által tervezett országos katolikus nagygyűlés eszméjét, s annak minél üdvösségesebb lefolyására Istennek bőséges áldását esdem.

A nagyméltóságú püspöki kartól bizalommal kikért védnökséget személyemre nézve örömmel elfogadom, s egyszersmind tiszteletteljesen értesítem Méltóságodat, hogy az országos katolikus nagygyűlésen részt veendő, s annak ügyét papságomnak s híveimnek kiváló buzgalommal fogom ajánlani.

Fogadja Méltóságod kiváló tiszteletemnek s hálás köszönetemnek nyilvánítását, amelyelyel vagyok, Székesfejérvárott, 1900. június 27-én

Méltóságodnak alázatos szolgálja

Dr. Steiner Fülöp,
székesfejérvári püspök.

ÜJDONSAGOK.

— **Schröder atya halála.** A jezsuiták wilingstradei házából szokszavú távirat jelenti, hogy Schröder atya meghalt. Nálunk nem sokan ismerik ezt a nevet, mert nem ismerik, csak szűk körben a római német-magyar kollégiumot; annál ismeretesebb az a nagy német birodalom minden zugában, hová a kollégiumnak kilencszáz élő növendéke magával vitte az intézet igazgatójának, a növendékek atyjának emlékét. A szeretetnek ez a szoros összeköttetése nem paradoxon, mert ha az említett számú növendék jórésze nem is az ő keze alól került ki, ő fenn tudta tartani az érintkezést úgy az újabb, mint a régi generációval. Huszonhét esztendőig működött különböző hivatalokban az intézet javára. Tizenhat évi igazgatósága alatt annyit tett, annyit teremtett, hogy művei teszik emlékét eltörülhetlenné. Magának az új palotának megszerzése jó részben az ő nevéhez közzök; a városrészt büszkeségét, a gyönyörű kollégiumi templomot ő építtette. A növendékek érzik a veszteséget teljes nagyságában, mely őket a hirtelen halállal érte. Összes működését nem lehet rövidebben és talá-lóbban jellemezni, mintha az intézet s a növendékek iránt való szeretet áldozatának mondjuk. Az igazgatóság emberi erőt meghaladó teendői felemésztették erejét, egészségét s mikor mult év október 16-án elbucszott, hogy Hollandiában nyugalomra térjen, szomorú melankoliában rezgett szavaiban s a hallgatóság szívében, hogy e nyugalom végleges lesz. „Ha majd egykor a halálom híre hallják, emlékezzenek meg rólam“ — végezte akkor bucsubeszédét. E szavakkal emlékeztetjük a hála és szeretet kötelességére összes magyar ismerőseit. A jó Isten fizesse meg jóságát az örök boldogsággal.

— **Esküvő.** Kumoss Gyula keresk. akadémiai tanár ma reggel 8 órakor vezette oltárhoz a Szent István templomban Rosberger Károly helybeli lakos kedves és művelt leányát, Ilonát.

— **Egy negyvennyolczas hadnagy halála.** A régi gárda egy közkedveltségű alakja hagyta itt ismét az élőkét. Ugyanis f. hó 23-án este 11 órakor Búrindy István volt 1848—49-iki honvéd hadnagy, nyug. uradalmi tisztartó, életének 70. évében hirtelen elhunyt. A bolgogult hült tete-meit f. hó 25-én d. u. 5 órakor fogják a Széchenyi u. 2-ik szám alatti gyászszobából a sóstói Szent-Kereszt sírkertben örök nyugalomra helyzetni. Az engesztelő szent miseáldozat f. hó 26-án reggel 8 órakor fog a székesegyházban az Urnak bemutatni. Az elhunytat gyermekei s nagyszámú rokonság gyászolja.

— **A ciszterciata-rend körében** a következő változások történtek: a szent-gotthárdi rendházból Biró Mór eddigi jószágkormányzó Zirczre helyeztetett át házfőnöknek; Marosi Arnold Bajára küldetett hittanárnak; Kiss Albin tanár Zirczre megy; Lóskay Bekény nagyfalvi plebános nyugalomba vonul a szent-gotthárdi rendháza; Békei Vilmos bajai hittanár hasonló minőségben Szent-Gotthárdra helyeztetett át s ő lesz egyuttal a házfőnök is; Modri Rikárd zirczi házfőnök ideiglenes nyugalomba vonul Szent-Gotthárdra; szent-gotthárdi jószágigazgatónak pedig Káposztácssy Jusztin nevezetett ki.

— **Lelkigyakorlat.** A helybeli Ferenc József nőnevelde tamárnői, a paulai szent Vinczé-ről nevezett szatmári irlalmas nővérek f. hó 22-én kezdték meg ez évi lelki gyakorlataikat a kiváló tehetségű Rosty Kálmán jezsuita atya vezetésével. A lelkigyakorlatok vasárnap, azaz f. hó 29-én érnek véget.

— **Árvák felvétele.** Az árvabázi igazgató-énaács f. hó 26-án d. e. 9 órakor a városház nagytermében ülést tart, melynek legfontosabb tárgya az árváknak a megüresedett helyekre való felvétele leendő.

— **Várpalota ég!** Tegnap délután 1 óra tájban mintegy varázsütésre jarta be a hirt a várost s általános lón a hiedelem, hogy Várpalota volt és nem lesz többé. Az előjáróság sürgönye idézte elő a nagy pánikot, óriási tűzveszélyt jelezvén a helybeli tüzoltó-parancsnoknak. Simon Sándor tüzoltó alparancsnok egy géppel s néhány tüzoltóval a vasutra hajtattott, mire azonban oda ért, újabb sürgöny jelezte, hogy a tűz lokalizálva van. Majd Zichy Vladimér gróf, várpalotai tüzoltó főparancsnok ismét nagy veszélyről adott hírt s ekkor a verseny-géppel utnak is indultak tüzoltóink s 2 óra tájban a Felmayergyár tüzoltói is kivonultak. A tűz 4 óra tájban már teljesen lokalizálva volt s így sikerült a község felső végén levő négy szalmafedele házikón kívül mindent megmenteni. A tűz keletkezésekor dühöngő északi szél idézte elő azt a nagy ijedséget, a melynek hatása alatt városunkból számosan mentek Várpalotára. A tűz keletkezésének okát még nem sikerült kipuhatolni.

— **Teljes vasárnapi munkeszünet.** Győr város közgyűlési határozattal a tisztviselői karnak teljes vasárnapi munkaszünetet adott. Pártolás végett megküldte a határozatot a megyei és városi törvényhatóságnak s hisszük, hogy a közel jövőben már a mi hivatalaink is élvezni fogják a vasárnapi teljes munkaszünetet.

— **Állat az emberben.** Megirtuk e cím alatt azt a minősíthetlen támadást, melyet egy honvédegyén intézett a napokban egy gyermek-leány ellen. Mint értesültünk, a tettes Holub Antal szakaszvezető, a ker. parancsnokságnál alkalmazott irnok, tehát intelligens ember, hisz a polgári életben is hivatalnok volt. Ismervé a történeteket csak fentartással közelhetjük azt a közszájon forgó hírt, mely szerint a nevezett szakaszvezető ezen esekelményéért fegyelmi uton 20. azaz husz napi kaszárnyafogságot kapott. Mi azt hisszük, hogy a hadtörvényszéki eljárás folyamatba tétetett s a 20 napi kaszárnyafogság csak az előleges vizsgálat tartamát jelzi.

— **Vendéglősök kongresszusa.** A helybeli vendéglősök, kávéosok és szállodások ipartársulata f. hó 23-án d. u. 4 órakor válasszmányi ülést tartott, mely alkalommal több kisebb ügy elintézése után elhatározta, hogy a f. év szeptember hó 11-én Nagyváradon tartandó országos kongresszuson képviselteti magát s erre a válasszmány saját kebeléből Szabolczay Lajos válasszmányi tagot és Krónhoffer Antal egyleti titkárt küldi ki.

— **Megjötték az uhlanusok.** A helybeli 12. dzsidás-ezrednek tolnai osztályai ma d. e. 10 órakor értek városunkba s a felsővárosban még a héten megkezdli az ezredgyakorlatokat.

— **Kerékpárverseny.** F. hó 22-én délután általános érdeklődés mellett folyt le a kerékpárverseny, melyen mint versenyzők tizenketten vettek részt; jelen volt azonban mintegy 60 kerékpáros s nagyszámú érdeklődő közönség. Az intézőség a következőképp alakult meg: Indítók: Ungvári Mihály és Kis Sámuel; jegyző: Ludasi Béla; versenybírósg Abán: elnök: Ungvári Béla; ellenőrök: Huszár Gyula és Basch Izidor; jegyzők: Fried Béla és Tolnai Arany Sándor. A nyerteseket általános tapsvihar és éljenzés fogadta. Az első díjat Windhober Károly, a másodikat Wölczel Lajos, a harmadikat Worell István, a negyediket Lipp Rezső, az ötödiket Friedmann Márton nyerte meg. Az

első díj nyertese az utat 89 perc és 10 másodperc alatt tette meg. A díjakat Ungvári Béla elnök képviseletében, nagy számban érdeklődő közönség előtt osztotta ki, minnek végzetével kedélyes társasvacsera fejezte be a jól sikerült versenyt. Az intézőség az elért eredményen felbuzdulva, egy újabb verseny tartását tervezi, s a módosított megállapítás tárgyában már f. hó 26-án értekezletet tart az Elite-kávéházban levő egyleti helyiségben. Altalanban véve a verseny lefolyását sikerültnek mondhatjuk. Némi kellemetlenséget állítottak csak: Szegedi Nándor benzintorosa gépe idezett elő.

— **Érettségi vizsgálatok.** A székesfejvári tankerületben a javító és pótló érettségi vizsgálatok szept. hó 11-én fogtak megtartatni Székesfejvárott a róm. kath. főgimnasiunmban.

— **A nőgyógyászok gyűlése.** A folyó évi május hóban a székesfejvári jótékony nőegylet által rendezett gyűlés alkalmával, a szegények segélyezésére kegyes adományokat adtak a következők. I-ső gyűjtőiv: Schlosser 10 kor., Bogvár Józsefné, öz. Gebhardt Ignáczné, Götzné, Kovács Szögyén M. Rózsa, Mráz Hildegard, Rauscher Béla, Spitzkó Lajosné, öz. Viczentyné 4—4 kor., öz. Bernát Pálné, öz. Farkas Jánosné, Fröschl Jánosné, Emhecht Józsefné, Gebauer Miklósné, Gadits Györgyné, Gáspár Károlyné, Kenessy Zsigmondné, Kadnár Károlyné, Kirchmayer Lajosné, Kovács Károlyné, Kovács Lajosné, Kobelrausch Lajosné, Krajesik Sománé, Köszler Berta, dr. Lauschmann Gyuláné, Leeb Erzsike, Mátyás Mihályné, Mohai Lajosné, Moschbaum Mária, Nagy Ignáczné, N. N., T. Nagy Józsefné, Pöschl Béláné, Pollasek Albinné, Rainiss Józsefné, Rütting nővérek, Say Ferenczné, Stoits Gyuláné, Schillhan Jánosné, Schier Gyuláné, Selvarsing Jánosné, Szerdahelyi Jánosné, Tóth Gizáné, Turai Antal 2—2 kor., Ambrus Józsefné, Bach Ferencné, Barcza Ignáczné, Brill Samuné, Csilléryné, Dienes, dr. Heide, Ligeti Ignáczné, Matschek József, Farádi Szabó Józsefné, Szigl Józsefné, Szüts István, Zsigray Sándorné 1—1 kor., N. N. 60 fill., Cserny Hugóné, Deák Ferencz, Mohos Béla, Obermayer János, Pohl Jánosné, Reissauerne, Stermeiczky Imréné, Tóth Károlyné 40—40 fill., Sas Jánosné 30 fill., Bakos János, Berger Ignácz, Klér Lőrinczné, Rákos Ferenczné, Szabó Károlyné, Szabóné 20—20 fill. Összesen 128 kor. 50 fill. II. gyűjtőiv: Kégl Ella, Kégl Paula, Meszlény Beneczné, Meszlény Pálné, Báró Miksa Emmi 10—10 kor., Lichtneckert Antalné 5 kor., Baschl Adolf, Selmeter Nándorné 4—4 kor., Almásy Jánosné, Juth Mihályné, Péntes Imréné, Simola Károly, Varga Istvánné, Vagner Edéné, Weisz Rózsa 2—2 kor., Hesky Imréné, Knittelhofer Ferenczné, Szenzenstein Jánosné, Rifling Mariska 1—1 kor., Valentovics Mihály 60 fill., Fröschl Károlyné, Gál András, Jankovics Katalin, Kuti Fülöp, Petró Jánosné, Weisz Rozália, Weisz Sándor, Vida Károlyné 40—40 fill., Pinke Györgyné, Stigler Ferenczné, 30—30 fill., Vagner Teréz 25 fill., Bruszt Arminné, Csáder Jánosné, Csikszék Jánosné, Erczbrucker Józsefné, Einhorn Jánosné, Füstér Jánosné, Goldschmid Adolf, Hegyes András, Kronusz József, Kusicza Mihály, Khandt József, Khandt Ferencz, Máté Imréné, Major Jánosné, Major Mihályné, Marton Imréné, Mak Jánosné, Moker István, Nagy Antalné, N. N., N. N., N. N., Németh Istvánné, Pinke Györgyné, Polczér Jánosné, Pogács Andrásné, Cser Palkovics Imre, Simolár István, Steger Péterné, Schmek Jánosné, Szekfi Györgyné, Takács András, Vanka Imréné, Vagner Ferenczné, Vig Jánosné, Weisz József 20—20 fill., Göde József, Hollósy Józsefné, Hufnagl Ferenczné, Kocsis Józsefné, Kovács Pálné, Langmár Andrásné, N. N., Osvát Pálné, Pap Mártonné, Szabó Istvánné, Szegfi György, Vagner Józsefné 10—10 fill., P. M. 8 fill., Horváth Jánosné 6 fill., Hadácsi Örsze, Wagenhoffer Mihályné 4—4 fill., Összesen: 94 kor. 32 fill. (Folyt. köv.)

— **Fürdői összehasonlítások.** Lapunk egyik barátja e héten meglátogatott négy Balaton-melletti fürdőt s a következő összehasonlítást tette: **Almádi** kedélyes, az utak tisztaságát tette: **Almádi** azonban nem elsőrendű, lehet ott szórakozni is és pedig szépen, olcsón s elegánsul. **Balaton-Füred** minden kényelemmel el van látva, nem

is oly drága, mint híressélték, a világitás azonban kritikán áll. — En igaz is, mert már lehetett volna homi a villanyvilágitás. **Siófok** a telepen kritikán áll, drága. Jóllehet ajánljuk, különösen az átutazó vendégeknek, hogy a telepen ne egyenek és igyanak, mert erősenyűk egyszerre kiapad. Inkább menjenek Póder birtok vendéglőjébe, nem fogják megbánni. **Balaton-Füred** elegáns, uri hely s mégsem drága. Tessék mindenkinek fürdőbe menni, s hova akar, de Siófokon a telepre csak sétálni meljen.

— **Tolvaj inas.** **Bedics** Vincze csizmadiás a napokban gazdájától, **Krencz** Antal csizmadiá mestertől elloptott egy pár új csizmát s azt elzalogosította; f. hó 21-én pedig **Füri** István István helybeli lakostól egy pakszövetet lopott el. **Förös** János segítségével s előleges megállapodás folytán a pakszövet Farádi Szabó Józsefhez vitték. A rendőrség az elővizsgálat befejeztével az ügyet áttette a törvényeszközre.

— **Imét hónap.** F. hó 20-án a délutáni órákban **Czelli** István közhonvéd **Leucses** János kefekötő palotai-utcai lakos 6 éves fiát a közfürdőn felül levő ugynevezett „nagy hajlás”nál a vízbe dobták. — Ha idejekorán észre nem veszik, a kis gyermek halálát leli a hullámok között. A rendőrség a vizsgálatot megindította.

— **Az új csendjében.** F. hó 23-án éjjel 2 óra tájban **Kubik** könyvkereskedő udvarán idegenek jártak. — A **Kubik**-család a neszre figyelmes lett s a család egyik tagja az ablakon át az utcára ugrott s értesítette a rendőrséget, ezt azonban az ismeretlen látogatók már nem várták meg, hanem sikertelen működésük után ellillantak.

— **Rózsáskerti csata.** **Óri** József mindenek boldogan táncolt f. hó 22-én a rózsáskert köröndjén imadottjával s tánc közben meglökte **Stuber** Rozalinda apáca-utcai cselédet, sőt meg nem tisztelő kifejezésekkel is illette. Rozalinda jóakaróinak keservesen panaszolta a rajta megessett séggyent, s meg lett a foganatja, mert midőn **Óri** kilépett a köröndről, **Polá** József mindenek vezényléte mellett neki esett néhány legény s alaposan helybenhagyták a sértegetőt. Az ügy a rendőrség előtt nyer elintézt.

— **Felakasztotta magát.** **Deák** Katalin helybeli születésű 28 éves cselédleány már évek óta Budapesten szolgált s mindenki szorgalmas, jó magaviseletű leánynak ismert. Legutóbb **Viola**-utca 37. szám alatt szolgált gazdájá legnagyob megelégedésére, miglen f. hó 21-én felakasztotta magát. Mire észtevték, már meghalt. Tettének oka ismeretlen.

— **Füredés áldozatai.** **Eresii** tudósítónk írja: **Breuer** Mór budapesti adófelügyelő 17 éves fia, ki az idén tett érettségi vizsgálatot, a napokban egy barátjával **Eresibe** ment édesanyja látogatására. A megérkezés napján a két fiú fürdőni ment a Dunába; fürdés közben egy malomkerék sodrába kerültek s mind a két diák a vízbe fulladt. Holttestüket később megtalálták.

Irodalom.

— **Mária Országa.** **Hoós** János, a temesvári m. kir. áll. tanítóképezde ének-és zenetanára, előnyösen ismert dalköltő szerkesztése és kiadásában „**Mária Országa**” cím alatt énekek, orgona-, harmonium- vagy zongorakísérettel megjelenő egyházzenei folyóiratnak megjelent a 6. füzet. A mily kitűnő s a cél elérésére alkalmas egy ilyen folyóirat eszméje, ép oly nehéz a reál való megcsapant az emberek szívében. Azért teljes elismeréssel adozunk **Hoós** János szerkesztő-kiadónak, valamint **Gall** Ferencz szabadkai zenedeigazgató társzerkesztőnek, hogy a „**Mária Országa**” egyházzenei folyóiratot megteremtve, a

katholikus intelligencia vesse delmas közönyösöget, igyekeznek megörni apátal, hogy jönevű egyházi irók verselt megzenésítve, s zenaművészet révén óhajtanak hatni a magyarra. A mi a folyóiratban eddigelő megjelent dalkomokot illeti, azokról csak a legkedvesebben nyilatkozhatunk: a mennyiben a mely vallásosságát kifejező szövegek a csendes állítatot támasztó dalkomokkal fonódnak össze, egyszerű és szép orgona- vagy harmoniumkísérettel ellátva, de a melyek zongorán játszva, is mely hatást keltenek a hallgatóban. A „**Mária**” részéről a legmelegebben ajánljuk a lelkes és bántor úrszoknak, valamint a tanítóképezdek, zárdai iskolák és a katolikus legényegyletek által való megrendelésre. Előfizetési ára: egész évre 12 korona. Előfizetheti **Hoós** János szerkesztő-kiadónál Temesvárott (Belváros, Kinizsi-utca).

— **Az Örökimádás** I-ső évfolyamának júliusi füzetét megjelent. A két ives füzet mindenkiben megfelel jó hírnevének. A jelen füzet ** Melkisedek, dr. **Csajka** Ernő: **Hogyan készítsük elő a beteget a szertgyónásra és áldozásra, Spes:** A lélek kincse című cikkekkel tartalmazza, továbbá közli a római zarándoklat programját, az oltáregyesület folyóúgyeit, az emelkedő „**Örökimádás-templom**”-ra befolyt gyűjtéseit, úgyszintén megemlíkezik az Orsz. kath. nagygyűlésről. A füzet irodalom címmel érdekes olvasnivalót hoz, a mely mindenkit érdekel. Az ügyesen összeállított füzet úgy tartalmát, mint kiállítását tekintve, maga-magát ajánlja. Az „**Örökimádás**”-t **Budapest, IV., Váci-utca 46. sz. alatt** lehet megrendelni. **Egész évre 3 korona (1 frt 50 kr.)** Érdeklődőknek a szerkesztőség készséggel küld mutatványszámot.

KÖZGAZDASÁG.

— **Majláth gróf a hitelszövetkezetekről.** A magyar szövetkezeti mozgalomban az egészségesebb közgazdasági és szociális politikának buzgó harcosa, **Majláth** József gróf, a párisi hitelszövetkezeti kongresszus alkalmából egy francia nyelven irt füzetet tett közzé a magyar hitelszövetkezetek fejlődéséről. A füzet érdekesen írja le azt a viszonyt, melyben 1848-at megelőzőleg a földesur a jobbágygyal állott. Utal reá miként szakította szét ezeket a köteleket a legtöbb fejlődés és miként talakodott be a volt földesur és jobbágy közé az ingó túrke körmönfont harcosa: az uszorsár. Így burjánzott fel a visszavonás a föld népénél, így vertek gyökeret a romboló törekvések s így sikerült a békés egyetértés helyébe ezeknek ellenkezőjét ültetni. A füzet ezután vázolja a hitelszövetkezetek fejlődésének történetét. Utal az akadályokra, az elért eredmények nagyságára, végül előadja a legtöbb történeteket, nevezetesen az O. K. Hitelszövetkezet alakítását és a regionális szövetkezeti központok fejlődését is. **Majláth** gróf közték kívül szolgálatot tett a magyar hitelszövetkezeti ügynek, hazánkban, hogy bemutatta a világ Párisban összegyűlt szövetkezeti zászlóvivőinek a magyar szövetkezeti ügy fejlődését, Reméljük, hogy ezáltal csak öregbíti azt a rokonszenven idegen baltársainknál, melyet kinyerni eddigelő is sikerült.

— **A tőzseadó életbeleptetése.** A tőzseadóról szóló törvény 1900. évi augusztus hó 1-én lép érvénybe és ekkép az ügyletek adókötelessége ugyanezen időben venen kezdetét, az ezt megelőzőleg kötött ügyletek adómentesek meg abban az esetben is, ha teljesítésük vagy lebonyolításuk a törvény hatályba lépte után következnek be; az adómentesség érvényesítése céljából mindamellett a felek igazolni tartoznak, hogy a törvény hatályba lépte után teljesített vagy lebonyolított ügyletek megkötése 1900. évi augusztus hó elseje előtt következett be. Az értékpapir forgalmi adó olyképen számítottatik ki, hogy az értéknek minden 2000 korona összeg után adó fejében 10 fillér jár, a kétezer korona egységén aluli érték pedig mindenkor teljes 2000 koronának veendő. Az értékpapir forgalmi adó bélyegjegyekkel rovatik le, mely czélra külön bélyegjegyek hozhatnak forgalomba.

Felölös szerkesztő: **Chay** Antal.